

2. Лещук Г.В. Система професійної підготовки фахівців соціальної сфери у Франції : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Г.В. Лещук; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2009. – 234 с.

3. Пічкарь О.П. Система підготовки фахівців соціальної роботи у Великій Британії : автореф. дис...канд. пед. наук: 13.00.04 / О.П. Пічкарь. – Тернопіль, 2002. – 24 с.

4. Пришляк О.Ю. Професійна підготовка соціальних педагогів у вищих навчальних закладах Німеччина : дис...канд. пед. наук: 13.00.04 / О.Ю. Пришляк; Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. – Тернопіль, 2008. – 219 с.

5. Собчак Н.М. Зміст і форми професійної підготовки соціальних працівників у системі неперервної освіти у США : дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Н.М. Собчак. – Тернопіль, 2004. – 216 с.

Юлія СОЛОНСЬКА,

студентка 5 курсу

факультету дошкільної, спеціальної та соціальної освіти

Науковий керівник: **Сергій Улюкаєв,**

к.пед.наук, доцент, (БДПУ)

НАСИЛЬСТВО В СІМ'Ї, ЯК СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

Актуальність дослідження зумовлена тим, що не дивлячись на те що, велика кількість науковців розглядала різні аспекти даної теми все ж вона є ще недостатньо розкритою.

Узагальнюючи праці сучасних дослідників, в яких досліджується питання профілактики насильства в сім'ї та жорстокого поводження щодо дітей у сім'ї, виокремимо кілька напрямів: обґрунтування проблеми попередження жорстокого ставлення до дітей (В. Боровик, Т. Кир'язова, С. Тадіян); виділення основ соціально-правового захисту дітей від жорстокості (В. Голіна, О. Іващенко, Г. Черепанова); аналіз зарубіжного досвіду попередження явища жорстокості щодо дітей (С. Айропетов, З. Зайцева, В. Желєзнов, І. Зверєва, О. Пилипенко, О. Романова); визначення загальних питань превентивного виховання з проблеми негуманної поведінки дорослих щодо дітей (О. Докукіна, А. Зубко, В. Оржеховська, Л. Пономаренко, В. Постовий, Н. Стрельникова, П. Щербань); виділення окремих аспектів соціально-педагогічної діяльності щодо подолання жорстокого ставлення до дітей (Н. Заверико, І. Зверєва, А. Капська, О. Караман, Л. Міщик, А. Мудрик, І. Трубавіна).

Мета дослідження – проаналізувати діяльність соціального педагога щодо соціально-педагогічної профілактики насильства в сім'ї та обґрунтувати методи та форми роботи фахівця стосовно попередження насильства в сім'ї, виявити обізнаність дітей щодо проблеми насильства., і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному або психічному здоров'ю.

Досить важко провести чітку межу між різними формами домашнього (подружнього) насильства. Так, одні дослідники відносять позбавлення сну до психологічного насильства, інші – до фізичного. Таким

чином, домашнє насильство є складним феноменом, наслідки якого, зазвичай, охоплюють кілька сфер: фізичну (соматичне здоров'я), емоційну, економічну, сексуальну. Будь-який вид насильства призводить до деструкції особистості постраждалої сторони, адже сексуальний примус обов'язково тягне за собою приниження гідності. Фізичне насильство також справляє значний вплив не лише на соматичну (тілесну), а й на моральну, емоційну сфери особистості, тобто є водночас і психологічним.

Зміст соціально-педагогічної роботи, спрямованої на вирішення проблеми домашнього насильства, можна презентувати як сукупність чотирьох основних елементів:

- профілактика сімейного насильства;
- робота із сім'ями та окремими категоріями, де сукупність макро- та мікро-факторів створює/може створити підвищений ризик жорстокого поводження;
- надання підтримки та допомоги жертвам, свідкам насильства та особам, які знаходяться у ризику насильства;
- проведення корекційної роботи з кривдниками.

Важливим елементом соціально-педагогічної роботи щодо попередження насильства в сім'ї та жорстокого поводження з дітьми є розробка спеціальних програм освіти для батьків, які сприяли б повноцінному функціонуванню сім'ї і запобіганню проблемам у взаєминах дітей і батьків.

З метою попередження насильства в сім'ї доцільно використовувати такі напрями захисту прав членів сім'ї:

- просвітні компанії – в школах, на робочих місцях, в неурядових і урядових організаціях
- громадський захист – за допомогою петицій, плакатів, листівок на вулицях, статей в газетах, відкритих дискусій та дебатів
- законодавчі та політичні кампанії щодо певних проблем
- написання нових законів і критика старих
- пошук факторів та підготовка звітів – забезпечення статистичних даних та фактажу для попередніх видів діяльності.

Основні висновки: Проаналізувавши відповідну літературу, можна зробити висновок, що насильство в сім'ї є системою жорстокої і небезпечної поведінка яке може включати акти залякування, ізолювання і примуси. Метою насильства в сім'ї є встановлення і зміцнення влади і контролю над іншою людиною. Для досягнення цієї мети кривдник може прибгати до фізичного, емоційного і сексуального насильства. Це порушує багато прав тих, кого захищають міжнародні закони про права людини. Причинами прояву насильства в українських родинах є:

- психологічні чинники (психічні розлади, високий рівень агресії, власний негативний досвід дитинства, низька самооцінка осіб);
- соціальні чинники (стереотипність уявлень про ролі в сім'ї та виховання дітей, високий рівень алкоголізації населення, поширення наркоманії);
- економічні чинники (зниження рівня життя значної частини населення, безробіття).

Принциповим завданням, яке нерідко доводиться вирішувати, є діагностика ситуації, з'ясування обставин, що спричинили вияви жорсткого ставлення до дітей.

Для повного вирішення даного питання необхідно піднести його на рівень держави, щоб кожен задумався і почав вирішення цього питання з роботи над собою, усвідомлення важливості вирішення проблеми сімейного насилля, і лише тоді можна говорити про ефективне вирішення цієї проблеми.

ЛІТЕРАТУРА

1. Методичні рекомендації з питань виявлення, попередження і розгляду випадків насильства та жорсткого поводження з дітьми у сім'ї та поза її межами. Київ: КАЛИТА, 2013. 56 с.
2. Насильство в сім'ї (кримінологічний аналіз і запобігання): монографія. Харків: ФО-П Макаренко, 2014. 360 с.
3. Domestic Violence Perpetrator Programs in Europe, Part I: A survey of Current Practice. International Journal of Offender Therapy and Comparative Criminology, 2012. № 10. 153 p.